

BESCHIKKING

Wet Natuurbescherming - ontheffing soorten ruimtelijke ontwikkeling

Aanvrager	Stichting Woonzorg Nederland
Aangevraagde activiteiten :	het slopen en nieuwbouwen van aanleunwoningen en het renoveren van een woon-zorgcomplex
Datum ontvangst aanvraag :	29.03.2022
Locatie :	Zonnekamp te Steenwijk
Datum beschikking :	26.10.2022
Kenmerk :	D2022-08-002645
Zaaknummer :	2022-004738

Datum verzending

27.10.2022

Deze beschikking is als volgt opgebouwd:

A.	BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	4
A.1	Aanvraag	4
A.2	Besluit	4
A.3	Ondertekening en verzending	4
A.4	Niet mee eens?	5
B.	VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT	6
B.1	Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag	6
B.2	Algemeen.....	6
B.3	Soortspecifiek.....	7
B.4	Overige zaken.....	9
C.	OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT	10
C.1	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	10
C.1.1	Bevoegdheid.....	10
C.1.1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	10
C.1.2	Procedure.....	10
C.1.2.1	Overeenstemming andere provincie	10
C.1.2.2	Adviesverzoek aan gemeente	10
C.1.3	Toetsingskader soorten.....	10
C.1.3.1	Wettelijke regels	10
C.1.3.2	Provinciaal beleid	10
C.2	WEERGAVE VAN DE FEITEN.....	12
C.2.1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	12
C.2.1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	12
C.2.2	Doel van het project	12
C.2.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	12
C.2.4	Periode.....	12
C.2.5	Onderliggende documenten.....	12
C.2.6	Aanvullende gegevens.....	13
C.3	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	13
C.3.1	Inhoudelijke beoordeling	13
C.3.1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek.....	13
C.3.1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	13
C.3.1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	15
C.3.1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	15
C.3.1.5	Wettelijk belang van het project	15
C.3.1.6	Toetsing aan overige vereisten.....	16
C.3.1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	16
C.3.2	Adviezen	16
C.3.2.1	Bespreking van adviezen.....	16

D. SLOTCONCLUSIE	17
-------------------------------	-----------

A. BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

A.1 Aanvraag

Mevrouw [REDACTED] van het adviesbureau ECOquickscan heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. De aanvraag hebben wij op 29 maart 2022 ontvangen. Op 28 juli 2022 hebben wij aanvullende gegevens ontvangen.

De aanvraag is gedaan vanwege het slopen en nieuwbouwen van aanleunwoningen en het renoveren van een woon-zorgcomplex aan de Zonnekamp te Steenwijk. In deze brief geven wij ons besluit weer.

A.2 Besluit

Wij besluiten u een ontheffing² te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van de huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen³ en de verboden om de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren⁴ en om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁵.

Deze ontheffing heeft betrekking op het slopen en nieuwbouwen van de aanleunwoningen aan de Prinses Beatrixstraat 1 t/m 43 (oneven); Prinses Christinastraat 1 t/m 51 (oneven) en 2 t/m 44 (even) en Looweg 2 t/m 18 (even) te Steenwijk en het renoveren van een woon-zorgcomplex aan de Oyershoeve 1 te Steenwijk. Deze ontheffing treedt in werking een dag na de verzenddatum van dit besluit en is geldig tot en met 31 december 2027.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in B. Voorschriften bij het besluit:

- ECOquickscan, 21 juni 2021, *Aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming*;
- ECOquickscan, 29 maart 2022, *Ecologisch werkplan Zonnekamp te Steenwijk – aanleunwoningen*;
- ECOquickscan, 29 maart 2022, *Ecologisch werkplan Zonnekamp te Steenwijk – verzorgings-/verpleeghuis (hoogbouw)*;
- ECOquickscan, 28 juli 2022, *Aanvullende gegevens Zonnekamp te Steenwijk*;
- ECOquickscan, 18 december 2017, *Ecologisch werkprotocol Woonzorg Nederland*.

De motivering voor ons besluit is in C. *Overwegingen bij het besluit* weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in B. *Voorschriften bij het besluit* weergegeven.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid Wnb en 3.8, eerste lid Wnb

² Op basis van art. 3.3, eerste lid Wnb en 3.8, eerste lid Wnb

³ Art. 3.1, tweede lid Wnb

⁴ Art. 3.5, tweede lid Wnb

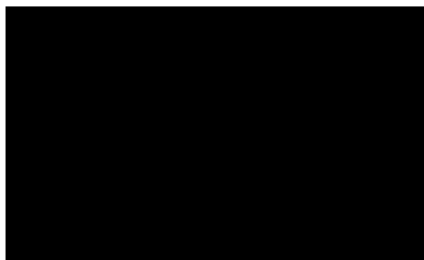
⁵ Art. 3.5, vierde lid Wnb

A.3 Ondertekening en verzending

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Steenwijkerland;
- ECOquickscan,

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
Teamleider vergunningverlening

A.4 Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 2 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Via de e-mail naar klachtenbezwaar@overijssel.nl.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

B. VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

B.1 Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2022-08-002645). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

B.2 Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het mobiele telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidende ecologische deskundige⁶, inclusief het mobiele telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;

Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.

3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

⁶ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologische deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

B.3 Soortspecifiek

Kwetsbare perioden

5. Bij het plannen van de werkzaamheden houdt u rekening met de kwetsbare overwinterings- en voortplantingsperioden van de gewone dwergvleermuis en de huismus. De overwinteringsperiode van de gewone dwergvleermuis loopt van 01 november tot en met 31 maart en de voortplantingsperiode loopt van 15 mei tot en met 31 augustus (Figuur 1).

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Gewone dwergvleermuis												
Voortplantingsperiode												
Winterperiode												

Figuur 1: de kwetsbare overwinterings- en voortplantingsperioden van de gewone dwergvleermuis (rood) en de perioden waarin werkzaamheden mogelijk zijn (groen)⁷.

De kwetsbare voortplantingsperiode van de huismus loopt van 01 maart tot en met 31 augustus. Strengere vorstperiodes in de wintermaanden december, januari en februari kunnen ook aangeduid worden als kwetsbare periodes voor de huismus (Figuur 2). De ecologisch deskundige bepaalt op basis van de weersomstandigheden of er in deze periode werkzaamheden uitgevoerd mogen worden en onderbouwt dit in het logboek.

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Huisumus												
Voortplantingsperiode												
Winterperiode												

Figuur 2: de kwetsbare voortplantingsperiode van de huismus (rood), de, afhankelijk van de weersomstandigheden, mogelijk kwetsbare winterperiode (oranje) en de perioden waarin werkzaamheden mogelijk zijn (groen)⁸.

Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter duren. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis en huismus. Afwijkingen worden onderbouwd opgenomen in het logboek.

6. De tijdelijke vleermuiskasten en huismuskasten mogen buiten de kwetsbare periodes van beide soorten verwijderd worden, mits de permanente mitigatie voorafgaand aan het verwijderen 6 maanden in de actieve periode (april t/m oktober) voor de vleermuizen, respectievelijk 3 maanden voor de huismussen aanwezig is. Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke kasten moet een ecologisch deskundige vaststellen dat de betreffende kasten niet gebruikt worden. In het geval van vleermuizen gebeurt dit door middel van controle met een batdetector of door middel van visuele controle met een zaklicht. Wanneer vastgesteld wordt dat de vleermuiskasten wel in gebruik zijn, dienen deze ongeschikt gemaakt te worden, bijvoorbeeld door het aanbrengen van exclusion flaps aan de kasten.
7. Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen dient te gebeuren buiten de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis en de huismus. Bij het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van de vleermuizen wordt gebruik gemaakt van bijvoorbeeld exclusion flaps. Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van de huismus vindt plaats door het fysiek afsluiten van de verblijfplaats, nadat door de ecologisch deskundige is vastgesteld dat er zich geen huismussen in de verblijfplaats bevinden.
8. Minimaal 5 dagen (onder geschikte vliegomstandigheden) na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van de vleermuizen voert u een controle uit met behulp van een batdetector. Deze controle wordt uitgevoerd door de ecologisch deskundige onder bij nacht geschikte vliegomstandigheden voor vleermuizen ($>10^{\circ}\text{C}$, wind max. 4 Bft en maximaal motregen). Indien alsnog verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dan zijn extra maatregelen nodig om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure wordt herhaald totdat geen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis meer waargenomen worden. De werkzaamheden

⁷ BIJ12, Kennisdocument gewone dwergvleermuis, 2019

⁸ BIJ12, Kennisdocument huismus, 2022

mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de bebouwing.

Mitigatie - aanleunwoningen

9. In mei 2021 zijn rond het projectgebied in totaal 28 tijdelijke vleermuiskasten voor de gewone dwergvleermuis opgehangen. Hiervan waren er 16 zomerverblijfplaatsen van het type VMT1 (Unitura) en 12 kraamverblijfplaatsen van het type VMT3 (Unitura). De kasten zijn opgehangen conform het Kennisdocument gewone dwergvleermuis.
10. Minimaal 3 maanden voor het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen worden in het projectgebied in totaal 2 tijdelijke huismussenkasten opgehangen. Op het moment van schrijven van deze ontheffing was nog niet bekend welk type tijdelijke kasten wordt opgehangen en waar de tijdelijke voorzieningen worden opgehangen. Daarnaast dient het type kast en de locatie te voldoen aan de eisen gesteld in het Kennisdocument huismus.
11. U realiseert 28 permanente verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis. Hiervan zijn 12 kraamkasten van het type VMPMK1 (Unitura) of vergelijkbaar en 16 kleine kasten van het type VMPM2e (Unitura) of vergelijkbaar. De kasten worden ingebouwd op de locaties aangegeven in Figuur 3. Bij de plaatsing houdt u rekening met de vereisten uit het Kennisdocument gewone dwergvleermuis met betrekking tot afmetingen, gebruikte materialen en positie van de kast. In het logboek geeft u aan op welke wijze aan de vereisten voor plaatsing is voldaan.
12. U realiseert 2 permanente verblijfplaatsen voor de huismus. De verblijfplaatsen worden gerealiseerd door het plaatsen van vogelschroot op de 2^e of 3^e panlat, om zo de onderste dakpannen beschikbaar te houden voor de huismus. Van belang is hierbij dat de onderste pannen voldoende hol of bol zijn om ruimte te kunnen bieden aan de huismus. De kasten worden opgehangen op de locaties aangegeven in Figuur 3. In het logboek geeft u aan op welke wijze aan de vereisten voor plaatsing is voldaan.

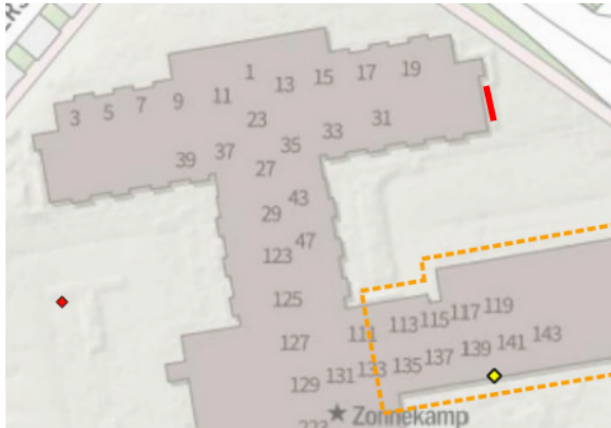

Figuur 3: Locaties van de mitigerende voorzieningen voor de aanleunwoningen aan de Zonnekamp te Steenwijk. De gele strepen geven de locaties aan van de kraamkasten voor vleermuizen, de oranje stippen geven de locaties aan van de kleine vleermuiskasten, de groene strepen geven de daken waar huismussen onder de dakpannen kunnen komen en de groene ster geeft het dak aan dat in ieder geval geschikt wordt gemaakt voor huismussen.

Mitigatie - hoogbouw

13. Minimaal 3 maanden voor het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen worden in het projectgebied in totaal 2 tijdelijke huismussenkasten opgehangen. Op het moment van schrijven van deze ontheffing was nog niet bekend welk type tijdelijke kasten wordt opgehangen. De kasten

worden opgehangen op de locatie aangegeven in Figuur 4. Daarnaast dienen de afmetingen en gebruikte materialen van de kast en de positie te voldoen aan de eisen gesteld in het Kennisdocument huismus.

Figuur 4: locatie van de tijdelijke huismuskasten aan de noordvleugel van het woonzorgcomplex (rode streep).

14. U realiseert 2 permanente verblijfplaatsen voor de huismus. De verblijfplaatsen worden gerealiseerd door het plaatsen van inbouwkasten ter plaatse van vleugel B1, zie Bijlage 1 van het *Ecologisch werkplan Zonnekamp Steenwijk - hoogbouw*. De kasten dienen te voldoen aan de eisen gesteld in het Kennisdocument huismus. In het logboek geeft u aan op welke wijze aan de vereisten voor plaatsing is voldaan.

B.4 Overige zaken

15. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis en de huismus
16. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar op welke wijze, waar en wanneer uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat er daarbij vooral om het registreren van uitvoering, keuzes, afwegingen bij het handelen volgens de voorschriften en hoe wordt omgegaan met onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de toezichthouder aan hem/haar getoond.

C. OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

C.1 BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

C.1.1 Bevoegdheid

C.1.1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁹. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

C.1.2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

C.1.2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

C.1.2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Steenwijkerland gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren. Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

C.1.3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

C.1.3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁰ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹¹ zijn voor de toetsing relevant.

C.1.3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹² is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹³ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

⁹ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

¹⁰ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹¹ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

¹² Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹³ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

C.1.3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹⁴ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten – en/of – het ecologisch functioneel leefgebied van de huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

¹⁴ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

C.2 WEERGAVE VAN DE FEITEN

C.2.1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

C.2.1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Het project omvat het slopen en nieuwbouwen van aanleunwoningen, het slopen en nieuwbouwen van een vleugel van een woon-zorgcomplex en het realiseren van balkons aan de overige vleugels van het woon-zorgcomplex.

Figuur 5: Locatie van het projectgebied in Steenwijk.

De uitvoering van de werkzaamheden aan de aanleunwoningen zal in 2023 starten en de uitvoering van de werkzaamheden aan het woon-zorgcomplex zal plaatsvinden tussen maart 2023 en juni 2024.

C.2.2 Doel van het project

Het slopen en nieuwbouwen van aanleunwoningen en het renoveren van een woon-zorgcomplex.

C.2.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de huismus van het verbod om nesten, rustplaatsen en eieren opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen¹⁵ en voor de gewone dwergvleermuis van het verbod om deze opzettelijk te verstoren¹⁶ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen¹⁷.

C.2.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van een dag na de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2027.

C.2.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- ECOquickscan, 29 maart 2022, *Aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming Zonnekamp te Steenwijk*;
- ECOquickscan, 19 augustus 2019, *Omgevingscheck Zonnekamp te Steenwijk*;
- ECOquickscan, 16 april 2020, *Omgevingscheck Zonnekamp te Steenwijk*;
- ECOquickscan, 12 december 2019, *Nader onderzoek flora en fauna Zonnekamp te Steenwijk*;
- ECOquickscan, 29 november 2021, *Nader onderzoek flora en fauna Zonnekamp woon-zorgcomplex te Steenwijk*;
- ECOquickscan, 29 maart 2022, *Ecologisch werkplan Zonnekamp te Steenwijk – aanleunwoningen*;

¹⁵ Art. 3.1, tweede lid Wnb

¹⁶ Art. 3.5, tweede lid Wnb

¹⁷ Art. 3.5, vierde lid Wnb

- ECOquickscan, 29 maart 2022, *Ecologisch werkplan Zonnekamp te Steenwijk – verzorgings-/verpleeghuis (hoogbouw)*;
- ECOquickscan, 28 juli 2022, *Aanvullende gegevens Zonnekamp te Steenwijk*;
- ECOquickscan, 18 december 2017, *Ecologisch werkprotocol, Renovatie verduurzaming en planmatig onderhoud Woonzorg Nederland*;
- Ondertekende machtiging gedateerd 29 maart 2022.

Verder zijn de volgende onderzoeken bij de beoordeling betrokken:

- BIJ12, 2022, *Kennisdocument huismus*;
- BIJ12, 2017, *Kennisdocument gewone dwergvleermuis*;
- Vleermuisprotocol 2021.

C.2.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 29 maart 2022 ontvangen. Op 04 juli 2022 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 28 juli 2022 ontvangen.

C.3 TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C.3.1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel de kennisdocumenten van de huismus en de gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

C.3.1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In de rapporten *Nader onderzoek flora en fauna Zonnekamp te Steenwijk* (ECOquickscan, 12 december 2019) en *Nader onderzoek flora en fauna Zonnekamp woon-zorgcomplex te Steenwijk* (ECOquickscan, 29 november 2021) wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Inventarisatie van beschermde soorten in het projectgebied, uitgevoerd op 12 augustus 2019 en 16 april 2020;
- Nader onderzoek naar aanwezigheid van vleermuizen, huismus en gierzwaluw in het projectgebied.

In het kader van het nader onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten zijn in de periode van mei 2019 tot en met september 2019 in totaal 7 bezoeken aan het gebied rond de aanleunwoningen aan de Zonnekamp te Steenwijk gebracht en zijn er in de periode van mei 2021 tot en met september 2021 in totaal 7 bezoeken aan het gebied rond het woon-zorgcomplex aan de Zonnekamp te Steenwijk gebracht. De onderzoeken naar aanwezigheid van huismus en gierzwaluw in het gebied zijn uitgevoerd conform de kennisdocumenten van deze soorten en het onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen in het gebied is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2021.

Wij zijn van oordeel dat het onderzoek afdoende is geweest om aanwezigheid en functie van verblijfplaatsen vast te stellen van de onderzochte soorten. Wij zijn van oordeel dat de aangetroffen soorten overeenkomen met de beschermde soorten die rond aanleunwoningen en een woon-zorgcomplex te verwachten zijn.

Tijdens het nader onderzoek rond de aanleunwoningen zijn in totaal 3 kraamverblijfplaatsen en 4 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en 1 paarverblijfplaats van de rosse vleermuis waargenomen. Daarnaast is 1 nestlocatie van de huismus aangetroffen. Tijdens het nader onderzoek rond het woon-zorgcomplex zijn 7 zomerverblijfplaatsen en 4 paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Daarnaast zijn 17 nestlocaties van de huismus aangetroffen.

C.3.1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Door de werkzaamheden aan de aanleunwoningen worden 3 kraamverblijfplaatsen en 4 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de nestlocatie van de huismus vernield. De verblijfplaats van de rosse vleermuis blijft behouden. Door de werkzaamheden aan het woon-zorgcomplex

gaat 1 nestlocatie van de huismus verloren. De overige nestlocaties van de huismus en de verblijfplaatsen van vleermuizen bij het woon-zorgcomplex blijven behouden.

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in het *Ecologisch werkplan Zonnekamp te Steenwijk – aanleunwoningen* (ECOquickscan, 29 maart 2022) en het *Ecologisch werkplan Zonnekamp te Steenwijk – verzorgings-/verpleeghuis* (ECOquickscan 29 maart 2022), zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in de kennisdocumenten van de gewone dwergvleermuis en de huismus. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis en de huismus zoveel mogelijk geminimaliseerd. In *B. Voorschriften bij het besluit* zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

- Uitvoering van ongeschikt maken buiten de kwetsbare perioden. Uit de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis en de huismus (hoofdstuk *B. Voorschriften*; figuren 1 en 2) volgt dat de beste periode voor ongeschikt maken september-oktober is (voorschrift 5);
- Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van de vleermuizen gebeurt door bijvoorbeeld gebruik te maken van exclusion flaps. Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van huismussen gebeurt door het fysiek afsluiten van de verblijfplaatsen (voorschrift 7);
- In de directe omgeving van de aanleunwoningen zijn in totaal 28 tijdelijke vleermuiskasten opgehangen. Daarnaast worden 2 tijdelijke huismussenkasten opgehangen (voorschrift 9, 10);
- In de directe omgeving van het woon-zorgcomplex worden in totaal 2 tijdelijke huismussenkasten opgehangen (voorschrift 13);
- De tijdelijke mitigatie voor zowel de vleermuizen als de huismussen wordt buiten de kwetsbare periodes van beide soorten verwijderd, mits de permanente mitigatie 6 maanden in de actieve periode (april t/m oktober) voor de vleermuizen, respectievelijk 3 maanden voor de huismussen aanwezig is. Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen moet een ecologisch deskundige vaststellen dat de tijdelijke kasten niet gebruikt worden. Wanneer vastgesteld wordt dat de kasten wel in gebruik zijn, worden deze ongeschikt gemaakt, bijvoorbeeld door het aanbrengen van exclusion flaps aan de kasten voor vleermuizen (voorschrift 6);
- Minimaal 5 dagen (onder geschikte vliegomstandigheden) na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen wordt een controle uitgevoerd met behulp van een batdetector. Deze controle wordt uitgevoerd door de ecologisch deskundige onder bij nacht geschikte vliegomstandigheden voor vleermuizen (>10°C, wind max. 4 Bft en maximaal motregen). Indien alsnog verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dan zijn extra maatregelen nodig om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure wordt herhaald totdat geen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis meer waargenomen worden. De werkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de bebouwing (voorschrift 8);
- Bij de nieuw te bouwen aanleunwoningen worden voor de gewone dwergvleermuis 12 permanente kraamkasten van het type VMPPMK1 (Unitura) of vergelijkbaar en 16 kleine kasten van het type VMPPM2e (Unitura) of vergelijkbaar gerealiseerd. Voor de huismus worden 2 permanente verblijfplaatsen gerealiseerd, waarvan het type en de locatie op het moment van schrijven nog niet bekend zijn (voorschrift 11, 12);
- Bij het woon-zorgcomplex worden voor de huismus 2 permanente verblijfplaatsen gerealiseerd waarvan het type en de locatie op het moment van schrijven nog niet bekend zijn (voorschrift 14).

De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis wordt als 'onbekend' beoordeeld, vanwege de beperkte beschikbaarheid van gegevens en het grote aantal renovatieprojecten dat tegenwoordig uitgevoerd wordt¹⁸. De landelijke staat van instandhouding van de huismus wordt als matig ongunstig beoordeeld, door het verdwijnen van nestgelegenheid en geschikt leefgebied¹⁹

Door de genomen maatregelen komt de functionaliteit van de leefomgeving van de gewone dwergvleermuis en de huismus niet in het geding. Afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding is niet aan de orde omdat te allen tijde ruim voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn.

¹⁸ Zoogdiervereniging, 2018, *Gewone dwergvleermuis*

¹⁹ SOVON, 2020, *Huisumus, Staat van instandhouding*

C.3.1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van het slopen en nieuwbouwen van aanleunwoningen en het renoveren van een woon-zorgcomplex leiden tot overtreding van het verbod om nesten en rustplaatsen van huismussen opzettelijk te vernielen of te beschadigen²⁰ en tot overtreding van de verboden om gewone dwergvleermuizen opzettelijk te verstoren²¹ en om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van gewone dwergvleermuizen te beschadigen of te vernielen²². Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

C.3.1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat andere bevredigende oplossingen ontbreken. Er zijn geen geschikte alternatieven voor uitvoering van het project. Zowel de sloop en nieuwbouw van de aanleunwoningen als de werkzaamheden aan het woon-zorgcomplex zijn locatie gebonden. De woningen zijn in de huidige staat onvoldoende geïsoleerd, waardoor er in de huidige situatie veel energieverlies optreedt. Bovendien is het klimaat in de woning niet optimaal als gevolg van tocht en vochtproblemen en voldoen de woningen in de huidige staat niet meer aan de voorwaarden voor seniorenwoningen. Aangezien de woningen ook moeten voldoen aan de huidige bouwvoorwaarden en klimaatdoelstellingen, is renovatie en verduurzaming niet realistisch. Alternatieven zijn daarom niet aan de orde. Het verzorgings-/verpleeghuis voldoet in de huidige staat niet aan de voorwaarden voor seniorenwoningen, waarbij in het complex ook zorg wordt aangeboden. Om hier wel aan te voldoen wordt de binnenzijde van het complex volledig gestript en heringedeeld. Bij de herindelings van het gebouw is er voor gekozen om de oostvleugel te slopen. Er is vooralsnog geen nieuwbouw voorzien. Een alternatieve planning van de werkzaamheden is niet aan de orde, omdat er reeds rekening wordt gehouden met een fasering in de werkzaamheden, waardoor tijdelijke verstoring beperkt wordt.

C.3.1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid en in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Tussen 2008 en 2012 is op initiatief van meerdere ministeries de Nationale Aanpak Milieu en Gezondheid (NAMG) uitgevoerd. De NAMG richtte zich op de milieu- en gezondheidsproblemen die nog niet verzekerd waren van een goed uitgewerkt beleidstraject, of die extra aandacht vroegen. De speerpunten van de NAMG waren binnenmilieu, gezond ontwerp van de leefomgeving, informatievoorziening aan burgers (Atlas Leefomgeving) en het signaleren van risico's op het gebied van milieu en gezondheid.

Door het renoveren en/of verduurzamen van woningen zullen de woningen beter geïsoleerd zijn en voorzien van betere ventilatie waardoor vocht en tocht in huis beperkt wordt. Tijdens planmatig onderhoud worden oude installaties vervangen door nieuwe, betere en energiezuinigere, installaties. De energielasten worden daarmee verlaagd en het binnenklimaat wordt verbeterd waardoor een bijdrage wordt geleverd aan de volksgezondheid.

Mensen kunnen gezondheidsproblemen krijgen van vocht in de woning. In onderzoek²³ is een consistente associatie gevonden tussen vocht in de woning en het voorkomen van luchtwegsymptomen zoals hoesten en piepen. Blootstelling aan vochtige woonomstandigheden of schimmel geeft een verhoogd risico op het ontstaan van astma, verergering van astma, luchtwegklachten en luchtweginfecties. Ook kunnen schimmels een rol spelen bij gezondheidsklachten. Schimmels kunnen bij mensen die daarvoor gevoelig zijn, een verergering van luchtwegklachten of allergische reacties, zoals hooikoortsachtige verschijnselen veroorzaken. Echter een kwantitatieve onderbouwing hiervan ontbreekt (nog). Naast gezondheidseffecten van

²⁰ Art. 3.1, tweede lid Wnb

²¹ Art. 3.5, tweede lid Wnb

²² Art. 3.5, vierde lid Wnb

²³ RIVM, 2018, *Vocht, schimmels en allergenen*

wonen in een vochtig huis, kunnen er ook gezondheidseffecten ontstaan door het wonen in een huis met een lage luchtvochtigheid, vooral contactlensdragers en mensen met allergieën en huidklachten, kunnen last krijgen van bijvoorbeeld droge ogen en een droge huid.

Een betere isolatie van de woningen, het uitgangspunt in renovatie-, verduurzamings- en planmatig onderhoudsprojecten, bespaart het verbruik van energie en vermindert dus het gebruik van fossiele brandstoffen. Een afname in het verbruik aan fossiele brandstoffen betekent eveneens een afname van emissies van schadelijke stoffen die een bedrage leveren aan het broeikaseffect. De afname van emissies van schadelijke stoffen levert ook een bijdrage aan een betere luchtkwaliteit en dus op de volksgezondheid.

Sociale huisvesting is voor Woonzorg Nederland het hoofddoel van haar organisatie; meer dan 90% van de woningen is een sociale huurwoning. Echter huisvesting gaat niet alleen om het ter beschikking stellen van een betaalbare woning, maar ook een goed onderhouden woning die voldoet aan de eisen van de huidige tijd en dus goed is geïsoleerd en ventileert. Renoveren, verduurzamen en het verrichten van planmatig onderhoud draagt bij aan de sociale doelstelling van een woningbouwvereniging zoals Woonzorg Nederland.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

C.3.1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁴ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C.3.1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁵. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

C.3.2 Adviezen

C.3.2.1 Bespreking van adviezen

Burgemeester en Wethouders van de gemeente Steenwijkerland zijn in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen. Zij hebben van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

²⁴ Art. 1.10, derde lid Wnb

²⁵ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

D. SLOTCONCLUSIE

De ontheffing van de verbodsbepalingen om nesten, rustplaatsen en eieren van huismussen opzettelijk te vernielen of te beschadigen, om gewone dwergvleermuizen opzettelijk te verstoren en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van gewone dwergvleermuizen te beschadigen of te vernielen kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soort optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijk belang is om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.